

Dato: 26-07-2024

Sagsnummer: 29.09.00-G00-7-24

Sagsbehandler: Marianne Hallberg

Ansættelsessted: Ledelsessekretariat i SOC

Bilag I: Notat til KL's udspil Fremtidens Forebyggelse

Nedenstående notat er en kort gennemgang af hvert pejlemærke med en liste over alle anbefalingerne samt enkelte eksempler på, hvor Rødovre Kommune aktuelt er i forhold til pejlemærket og dertil hørende anbefalinger. De nævnte eksempler er ikke fyldestgørende for Rødovres sundhedsfremmende og forebyggende arbejde, men skal netop ses som et kort overblik over nogle af de indsatser, der er i gang i Rødovre Kommune.

KL's pejlemærker og anbefalinger er et værktøj, som skal benyttes fremadrettet.

Pejlemærke 1: Prioriter sunde rammer for et bæredygtigt samfund

Det første pejlemærke har især fokus på, at kommunerne tager ansvar for sundhedsfremme og forebyggelse ved at skabe sunde rammer. Forebyggelse er en tværgående opgave i alle forvaltninger og afdelinger, så alle fagområder bidrager til at skabe de rammer, der gør, at så mange som muligt trives hele livet både fysisk og mentalt og med en øget livskvalitet kan bidrage aktivt til samfundet.

Sunde rammer inkluderer, hvordan institutioner og det fysiske miljø kan indrettes, så det påvirker borgernes trivsel og sundhed positivt, og hvordan medarbejderne kan integrere sundhedsfremme og forebyggelse som en del af kerneopgaven. Prioriteringen af den brede sundhedsfremmende indsats i hele kommunen udfordres af, at sådanne indsatser typisk er 'usynlige', og at det er langt sværere at vurdere effekterne af at styrke de sunde rammer for hverdagslivet

KL har i udspillet tydeliggjort, at det inkluderer de rammer, der er for alle aldersgrupper inklusiv sårbare borgere, både i sundhedsplejen, dagtilbud, skole samt kultur og fritid samt i byplanlægningen. Udspillet omfatter rammer for fællesskaber, rammer for idrætslivet, social- og beskæftigelsesindsatsen samt i indsatser, der fremmer ældres trivsel og sundhed.

KL har sat tre overskrifter ind under pejlemærke 1 med specifikke anbefalinger under hver af de tre overskrifter:

- Tag ansvar for sundhedsfremme og forebyggelse:
 - Bruger forebyggelse aktivt som en del af løsningen på udfordringer i fremtidens velfærdssamfund
 - Sikrer at alle fagområder arbejder sundhedsfremmende i kommunens institutioner, i borgerens møde med medarbejderne og i fysiske miljøer
 - Går i dialog med andre samfundsaktører om deres ansvar i forebyggelsen
- Prioriter rammer før tilbud
 - Er modige og tør prioritere sunde rammer
 - Kritisk vurderer, om forebyggelsestilbud uden tilstrækkeligt borger- eller videns grundlag skal fortsætte

- Fokuser på det vigtigste
 - Prioriterer forebyggelse af risikofaktorer og sygdomme med størst sygdomsbyrde: tobak, alkohol, fysisk inaktivitet og usund kost samt svær overvægt, muskelskeletlidelser og mental sundhed
 - Indfører tobak- og nikotinfri arbejdspladser for kommunens medarbejdere
 - Bruger data og viden til at styrke kvaliteten i forebyggelsesindsatsen samt bidrager til at skabe ny viden og deleerfaringer

Eksempler på indsatser i Rødovre Kommune:

Rødovre Kommune har med Sundhedspolitikken 2021-2025 et godt grundlag for det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde med visionen om at fremme lighed i sundhed, så flere får mulighed for at leve et godt og sundt liv. Herunder er det prioriteret at styrke sunde rammer og sundhedskompetencer samt sætte sundhed på dagsordenen og samarbejde på tværs. Rødovre arbejder vidensbaseret og Sundhedspolitikken 2021-2025 har generelt prioriteret fem indsatsområder baseret på blandt andet data og risikofaktorer fra Sundhedsprofilen.

Følgende er uddrag af prioriterede indsatser:

1. Rødovre Kommune har besluttet røg- og nikotinfrie rammer på alle kommunale arbejdspladser og på idrætsanlæg i kultur- og fritidslivet.
2. Det tværkommunale samarbejde "Klar Livet-uden røg og rusmidler" har modtaget midler fra Norddea-Fonden (7,4 mio. dkk) samt Sundhedsstyrelsen (5,1 dkk) til at styrke indsatsen yderligere med et særligt fokus på nikotin- og tobaksforebyggelse på folkeskoler og ungdomsuddannelser
3. Rødovre Sundhedscenter er en ressource, som ud over borgerrettede tilbud har fokus på at styrke sunde rammer samt bidrage til at styrke sundhedskompetencer lokalt hos de medarbejdere, der møder borgerne.
4. I Rødovre Kommunes Idrætspolitik fra 2022 samt Kultur- og Fritidspolitikken fra 2023 er der særskilte strategimål, arbejdsprincipper og temaer med fokus på sundhedsfremme, der skal bidrage til at skabe bedre liv for den enkelte borger og for fællesskaberne i Rødovre.
5. Rødovre Kommune har gennem partnerskabet med DGI særligt fokus på 55+ som indsatsområde. Formålet er at etablere / genetablere gode motionsvaner i god tid før pensionsalderen og dermed øge chancen for et godt seniorliv.

Pejlemærke 2: Styrk fællesskaber for mere trivsel og sammenhængskraft

Med dette pejlemærke sætter KL fokus på, at fællesskaber er afgørende for menneskers trivsel og mentale sundhed og for sammenhængskraften i samfundet. Kommunerne kan bidrage til at styrke fællesskaber og deltagelsesmuligheder i foreninger og på arbejdspladser. KL har fremhævet tre områder, som hver har en række anbefalinger under sig. Disse inkluderer blandt andet et fokus på, at kommunen bidrager til at styrke den mentale sundhed gennem muligheden for at være med i inkluderende fællesskaber både i kommunale institutioner, på frivilligområdet samt i kultur- og fritidslivet.

KL har sat tre overskrifter ind under pejlemærke 2 med specifikke anbefalinger under hver af de tre overskrifter:

- Søg løsninger i samarbejde med civilsamfund og erhvervsliv:
 - Laver fleksible rammer for fællesskaber og frivilligheden og fjerner mulige barrierer for civilt engagement
 - Er aktivt opsøgende i dialogen med civilsamfund og erhvervsliv om, hvad der kan løftes i fællesskab og hvordan
- Skab rammer for lokal deltagelse
 - Skaber incitamenter for, at foreninger og organisationer styrker indsatsen for at få flere til at deltage i fællesskaber
 - Insisterer på åbne og meningsfulde fællesskaber i kommunale institutioner og tilbud

- Prioriterer fysiske rammer og plan- og boligpolitikker, der fremmer sundhed og gode fællesskaber
- Bidrag til deltagelsesmuligheder på arbejdsmarkedet
 - Som arbejdsgiver fortsat har stort fokus på trivsel, arbejdsmiljø og sygefravær
 - Går forrest i at tilbyde rummelige og fleksible arbejdspladser og jobmuligheder
 - Samarbejder med lokale virksomheder, så det gøres mere attraktivt at tilbyde fleksible arbejdspladser

Eksempler på indsatser i Rødovre Kommune:

1. Rødovre Kommune har et veletableret samarbejde med civilsamfundet eksempelvis en række foreninger herunder boligforeninger, idræts- og kulturforeninger, sociale foreninger, patientforeninger og andre foreninger, som for eksempel Headspace og Bydelsmødre.
2. Senior og Byliv er en indsats mellem Kultur- og fritidsafdelingen i Børne-Kulturforvaltningen og Social- og Sundhedsforvaltningen med inddragelse af seniorer til udvikling af det nye byrum i Gartnerbyen. Projektet vil bidrage til at skabe et fundament for varige relationer og fællesskaber, formet som bynære, uformelle og evt. selvorganiserede fællesskaber.
3. Rødovre Kommunes kultur- og fritidsinstitutioner arbejder generelt med indsatser, der bidrager til at skabe glæde og fællesskaber for børn, unge, voksne og seniorer i Rødovre.
4. Sundhedsfællesskabet, et tværfagligt og tværkommunalt samarbejde mellem socialpsykiatrien og sundhedsområdet i Albertslund, Glostrup, Høje Taastrup og Rødovre bidrager til sundhedsfremmende aktiviteter og fællesskaber for psykisk sårbare borgere. Et projekt er "sundhedselastikken", der undersøger, hvordan, der kan bygges bro mellem Sundhedsfællesskabet og de lokale idrætsforeninger.
5. Rødovre Kommune har en Handleplan for frivilligt socialt arbejde 2022-2024 med relevante indsatser i forhold til KL's pejlemærke.
6. Rødovre Kommune har et mangfoldigt og velfungerende forenings-, kultur- og fritidsliv, der samler borgerne om meningsgivende aktiviteter og fællesskaber. Folkeoplysningspolitikken sikrer et proaktivt fokus på at styrke det folkeoplysende arbejde, der eksempelvis både inkluderer borgernes deltagelse, faciliteter og ressourcer.
7. Rødovre Kommune har bidraget til etablering af Rødovre Frivilligcenter & Selvhjælp, der styrker deltagelse i meningsfulde fællesskaber. Et andet eksempel er Rødovre Folkekøkken.
8. Rødovre Kommune arbejder aktivt med Social kapital på arbejdspladsen med et fokus på trivsel og sundhed og har etableret en sundhedsordning.
9. Rødovre Jobcenter arbejder aktivt med at opsøge og vedligeholde virksomhedssamarbejder og understøtter med viden om, hvordan udsatte medarbejdere kan fastholdes og udvikles på virksomheden.
10. Rødovre Jobcenter har flere indsatser med sundhedsfokus som forbereder de ledige på at kunne mestre et kommende arbejdsliv både fysisk og psykisk. Eksempelvis Bevægelse i Beskæftigelse og Psyko-uddannelse af ledige.
11. Rødovre Jobcenter og "Kulturvitaminer" Se under pejlemærke 4.
12. Rødovre Sundhedscenter er indgået i partnerskabet ABC for Mental Sundhed, der har som formål at styrke danskernes mentale sundhed ud fra følgende tre principper: 1) Gør noget aktivt, 2) Gør noget sammen med andre og 3) Gør noget meningsfuldt. ABC for Mental Sundhed integreres ligeledes i arbejdet med kommunens frivillige idrætsforeninger, gennem partnerskabet med DGI Storkøbenhavn.

13. Udviklingen af de fysiske rammer til både selvorganiserede og organiserede idrætsformer, leg og bevægelse styrkes aktivt gennem plan- og boligpolitikker. Det sker dels gennem politiske pejlemærker der sikrer, at idræt, leg og bevægelse tænkes ind, når der bygges nye boligområder, samt når fx skoler renoveres eller udbygges, dels gennem en dedikeret idrætsinvesteringspulje på 10. mio. kr. årligt. Sideløbende kører desuden en borgerinddragende budgetproces, der sigter mod realiseringen af tre større idrætsklynger i Rødovre, hvor det etablerede idrætsliv kan mødes med og åbne op mod det omliggende samfund.

Pejlemærke 3: Invester i børn og unge, de er fremtidens generationer

De fleste børn og unge trives og har det godt. Samtidig er der en udvikling med en stigende andel af børn i mistrivsel og med forskellige diagnoser, der har behov for specialtilbud. Vi skal investere i, at børn og unge vokser op under betingelser, der styrker deres trivsel, sundhed og udvikling. KL har fremhævet fire områder under dette pejlemærke, der både sætter fokus på samarbejdet på tværs af fagområder, sunde rammer og kultur omkring børnene samt en proaktiv tilgang til børn og unge med behov.

KL har sat fire overskrifter ind under pejlemærke 3 med specifikke anbefalinger under hver af de fire overskrifter:

- Styrk de almene børnefællesskaber i dagtilbud, skole og fritidsliv
 - Inddrager sundhedspleje og tandpleje i samarbejdet på tværs af børneområdet
 - Bruger specialiserede kompetencer direkte i praksis til at styrke trivsel og sundhed i dagtilbud og skole
 - Samarbejder med fritids- og foreningslivet for at alle børn bliver en del af fællesskaberne
- Tag ansvar for en sund kultur omkring børnene
 - At mobiltelefon og andre skærme, kun bliver brugt som en del af pædagogiske aktiviteter eller undervisningen
 - Sætter rammer for sund måltidskultur og hvad børnene må spise i institution og skole
 - Sikrer at børnene hver dag får pulsen op og oplever glæde ved at bruge kroppen
- Beskyt børn og unge mod tobak, nikotin, alkohol og andre rusmidler
 - Håndhæver røg- og nikotinfri skoletid
 - Indfører forbud mod alkohol på skolens arealer – også for voksne
 - Henstiller til røg- og nikotinfri udearealer på kommunens områder, hvor børn og unge færdes og opfordrer andre lokale aktører til at gøre det samme.
 - Samarbejder med lokale ungdomsuddannelser om stop for nikotinprodukter og understøtter en hensigtsmæssig festkultur samt forebyggelse af brug af stoffer.
- Hjælp alle børn og unge godt på vej i uddannelse og job
 - Sikrer rammer, så skolerne kan følge hurtigt op på mistrivsel, sygdom og fravær af eleverne
 - Sikrer en proaktiv tilgang til unge, som har udviklet et problematisk forbrug af hash eller andre rusmidler
 - Sikrer fleksibilitet i indsatser og uddannelse for unge i mistrivsel sammen med lokale ungdomsuddannelser

Eksempler på indsatser i Rødovre Kommune:

1. "Mod på Trivsel": Et Trivsels-år med et forstærket fokus på sammen at finde gode løsninger til at øge trivsel hos børn og unge (0-25 år). Herunder nye veje til varige forandringer gennem inddragelse af børn, unge, voksne omkring børn og unge. "Mod på Trivsel" er et samarbejde mellem Børne-Kulturforvaltningen og Social- og Sundhedsforvaltningen.
2. Røg- og nikotinforybyggelse styrkes igennem samarbejde mellem blandt andet Sundhedsplejen, Skoleafdelingen. Kultur- og Fritid og Rødovre Sundhedscenter med fokus på rammer og især de voksne

rollemodeller inklusiv forældre. Røg- og nikotinfobyggelse er også en markant del af "Klar Livet" indsatsen nævnt under pejlemærke 1.

3. Fritidsplas og Bevægelsespakken bruges i skole og fritidsordninger, hvor alle børn og unge befinder sig hver dag.
4. Ungestrategien
5. Klar Livet – se under pejlemærke 1.
6. Kultur for børn og unge: Rødovre Kommunes kulturinstitutioner, dvs. Rødovre Bibliotek, Islev Bibliotek og Medborgerhus, Kulturhuset Viften, Musikskolen, Heerup Museum, Oplevelsescenter Vestvolden har prioriteret et stort fokus på børn og unges trivsel gennem meningsfulde kulturaktiviteter.
7. Senere mødetider og fokus på en god start på skoledagen
8. Søvn og digitale vaner for børne og unge

Pejlemærke 4: Differentier for at skabe mere lighed i sundhed

Forskellige levevilkår og muligheder skaber fortsat en stor social ulighed i sundhed i Danmark. Borgere med kort uddannelse og færre sociale og økonomiske ressourcer har større sundhedsudfordringer og rammes oftere af sygdom og tidlig død. Sunde rammer kan bidrage til at skabe mere lighed i sundhed.

KL har sat tre overskrifter ind under pejlemærke 1 med specifikke anbefalinger under hver af de tre overskrifter:

- Vær tydelig om, at sunde rammer "rammer" alle
 - Gør det tydeligt på tværs af forvaltninger, at sunde rammer for alle også bidrager til at skabe mere lighed i sundhed
 - Prioriter ekstra ressourcer til sunde rammer til grupper af borgere, institutioner og områder, hvor der er størst behov
- Behandl borgere forskelligt for at behandle ens
 - Differentierer de kommunale tilbud, så nogle grupper af borgere får mindre for at andre kan få den hjælp, de har brug for
 - Styrker samarbejdet med almen praksis og sygehus om henvisning af borgere i sårbare positioner til kommunale forebyggelsestilbud
 - Bruger digitale løsninger til at målrette forebyggelsestilbud til borgernes ressourcer og motivation
 - Bruger data bedre for at styrke kvalitet i de differentierede forebyggelsestilbud
- Skrup op for helhedsløsninger i det nære
 - Finder løsninger sammen med borgerne – baseret på borgerens motivation, relevante behov, ønsker og præferencer
 - Arbejder med lokale og udgående funktioner samt digitale løsninger for at bringe forebyggelsestilbuddene tæt på, hvor borgerne bor
 - Styrker rammer for sundheden for borgere i sårbare positioner og styrker indsatsen tæt på hverdagslivet

Eksempler på indsatser i Rødovre Kommune:

1. Rødovre kommune har med Sundhedspolitikken 2021-2025 et grundlag for det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde med visionen at fremme lighed i sundhed, så flere får mulighed for at leve et godt og sundt liv. Herunder er det prioriteret at styrke sunde rammer og sundhedskompetencer samt sætte sundhed på dagsordenen og samarbejde på tværs.
2. Kulturvitaminer er et eksempel på et differentieret tilbud for borgere udenfor arbejdsmarkedet, der har brug for en særlig indsats, der kan bidrage til at styrke trivsel og sundhed. Et samarbejde mellem Rødovre Jobcenter, Sundhedscenter og kulturinstitutioner under Kultur- og Fritidsafdelingen, herunder Biblioteket, Musikskolen, Heerup Museum, Oplevelsescenter Vestvolden samt Rødovre Frivilligcenter.

3. Gennem et partnerskab i kulturaftalen Kulturmetropolen udmøntes konkrete sundhedsfremmende indsatser for unge, der bidrager til at skabe bedre trivsel, bl.a. forløb i skrivekunst og billedkunst. Herudover igangsættes også et samarbejde mellem børn i specialundervisningen og Musikskolen, hvor elever fra mellemtrinnet med autisme og ADHD undervises af efteruddannede musikskolelærere, som skal skabe grobund for et øget fokus og koncentration blandt eleverne.
4. Sundhedsfællesskabet – se under pejlemærke 2.
5. Sundhedscenterets tilbud tilrettelægges efter målgruppers behov, eksempelvis Bevægelse i Beskæftigelse – et samarbejde mellem Rødovre Jobcenter og Sundhedscenter om motion til ledige borgere.
6. Vægtenheden for børn og unge med overvægt med systematisk henvisning via sundhedsplejerskerne på skolerne. Vægtenheden gør brug af det transparente digitale værktøj Behandlerlicens Pro med både data og vejledninger, som både borgere og medarbejdere kan tilgå.